

پژوهشی زبانشناختی پیرامون «دلالت» و «موضوعیت» کاربرد نام حیوانات در قرآن کریم

آزاده شریفی مقدم^۱، سودابه نظری رباطی^۲

۱ دانشیار، دانشکده ادبیات فارسی و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، ایران

asharifi@mail.uk.ac.ir

۲ کارشناسی ارشد، دانشگاه حضرت نرجس (س) رفسنجان، کرمان، ایران

nazari.sodo@gmail.com

چکیده

از جمله ویژگی‌های قرآن کریم کاربرد کلمات معمول و مأنوس همچون اسامی جانوران و حیوانات است. کاربرد نام ۴۰ حیوان در بیش از ۱۹۰ آیه و نامگذاری برخی سوره‌ها بدین نام‌ها، بیانگر اهمیت کاربرد این دسته از نام‌ها در قرآن می‌باشد. هدف پژوهش حاضر، بررسی کاربرد نام حیوانات در آیات حاوی نام حیوان به لحاظ دلالت معنایی و موضوعیت است. بدین منظور پس از استخراج کلیه آیاتی که حداقل به نام یک حیوان در آن‌ها اشاره شده بود، دلالت معنایی و موضوعیت این آیات مورد بررسی قرار گرفت. نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد که دلالت معنایی در الفاظ حیوانات اغلب از نوع ارجاعی، عام، ثابت و صریح است. در میان حیوانات به کار رفته بیشترین کاربرد را به ترتیب الفاظ: چهارپایان، شتر، مرغ/پرنده، گاو، جنبنده، حیوان، گوساله، اسب، ماهی، گوسفند، اژدها، سگ داشتند و موضوع غالب این دسته از آیات به ترتیب مربوط به موضوعات: راهنمایشناسی، قرآن‌شناسی و خداشناسی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: قرآن کریم، دلالت معنایی، موضوعیت، نام‌های حیوانات